

พระราชบัญญัติ

การอำนวยความสะดวก

ในการพิจารณาอนุญาตและการให้บริการแก่ประชาชน

พ.ศ. ๒๕๖๙

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ

พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

ให้ไว้ ณ วันที่ ๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๙

เป็นปีที่ ๑๑ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว
มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาต
ของทางราชการ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอม
ของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวก
ในการพิจารณาอนุญาตและการให้บริการแก่ประชาชน พ.ศ. ๒๕๖๙”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป เว้นแต่หมวด ๑ บททั่วไป และมาตรา ๓๘ วรรคสอง ให้ใช้บังคับ
ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาต
ของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘

มาตรา ๔ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับแก่บรรดาการอนุญาต การจดทะเบียน และการแจ้งรวมทั้งการพิจารณา การดำเนินการ และการให้บริการหรือประโยชน์อื่นใดแก่ประชาชน บรรดาที่ประชาชนต้องยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐ

มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน และหน่วยงานอื่นของรัฐทุกหน่วย

“อนุญาต” หมายความว่า การที่เจ้าหน้าที่ยินยอมให้บุคคลใดกระทำการใดที่มีกฎหมายกำหนดให้ต้องได้รับความยินยอมก่อนกระทำการนั้น และให้หมายความรวมถึงการออกใบอนุญาต การอนุมัติ การจดทะเบียน การขึ้นทะเบียน การรับแจ้งหรือจดทะเบียน การให้ประทับตรา และการให้อาชญาบัตรด้วย

“ผู้อนุญาต” หมายความว่า ผู้ซึ่งกฎหมายกำหนดให้มีอำนาจในการอนุญาต

“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า เจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

“กฎหมายว่าด้วยการอนุญาต” หมายความว่า บรรดากฎหมายที่มีบทบัญญัติกำหนดให้การดำเนินการใดหรือการประกอบกิจการใดจะต้องได้รับอนุญาตก่อนจึงจะดำเนินการได้

“กฎ” หมายความว่า พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ประกาศกระทรวง ข้อบัญญัติท้องถิ่น ระเบียบ ข้อบังคับ หรือบทบัญญัติอื่นที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไป โดยไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการอนุญาต

“คำขอ” หมายความว่า คำขออนุญาต และให้หมายความรวมถึงคำขอรับบริการและคำขอให้ดำเนินการอื่นใด

“บริการ” หมายความว่า รวมถึง การดำเนินการตามคำขอหรือความประสงค์ของประชาชน รวมตลอดทั้งการอำนวยความสะดวก การให้ความอนุเคราะห์ สงเคราะห์ การจัดหรือให้สวัสดิการ และการให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนใด ๆ แก่ประชาชนด้วย

“ประเมินผลสัมฤทธิ์” หมายความว่า การประเมินผลสัมฤทธิ์ตามกฎหมายว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

“ระบบกลาง” หมายความว่า ระบบกลางตามกฎหมายว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมาย และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

“คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ” หมายความว่า คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน

“สำนักงาน ก.พ.ร.” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖ พระราชบัญญัตินี้มิให้ใช้บังคับแก่

(๑) รัฐสภาและคณะรัฐมนตรี

(๒) การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลและการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการพิจารณาคดี การบังคับคดี และการวางทรัพย์

(๓) การดำเนินงานตามหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญเฉพาะในส่วนที่เป็น การใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ ไม่รวมถึงการดำเนินงานของหน่วยธุรการขององค์กรดังกล่าว

(๔) การดำเนินงานตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทั้งนี้ ตั้งแต่ในชั้นการสืบสวนและการสอบสวน เป็นต้นไป

(๕) การอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เฉพาะในส่วนที่ไม่อาจกำหนดระยะเวลาดำเนินการที่แน่นอนได้ ตามที่คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ กำหนด

(๖) การอนุญาตที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการทางทหารด้านยุทธการ รวมทั้งตามกฎหมาย เกี่ยวกับการควบคุมยุทธภัณฑ์ และกฎหมายว่าด้วยโรงงานผลิตอาวุธของเอกชน

การยกเว้นมิให้นำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้มาใช้บังคับแก่การดำเนินการใดหรือแก่หน่วยงาน ของรัฐใดนอกจากที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง ให้กระทำเท่าที่จำเป็น และให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๗ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวง เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

บททั่วไป

มาตรา ๘ หน่วยงานของรัฐพึงพัฒนาระบบการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพิจารณาอนุญาต และการให้บริการประชาชน ให้เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีโดยใช้เทคโนโลยี ที่เหมาะสมกับสภาพกาล โดยหน่วยงานของรัฐ ผู้อนุญาต และเจ้าหน้าที่ของรัฐพึงตระหนักว่าประชาชน

เป็นประธานแห่งสิทธิที่จะได้รับบริการจากรัฐตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และต้องร่วมมือและช่วยเหลือกันในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้การพิจารณาอนุญาตและการให้บริการประชาชน รวมทั้งงานอย่างอื่นที่เกี่ยวข้อง เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด เพื่อความผาสุกของประชาชนโดยรวมตลอดทั้งพัฒนาเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีศักยภาพ ความซื่อสัตย์สุจริต และทัศนคติในการเป็นผู้ให้บริการประชาชนให้ได้รับความสะดวก รวดเร็ว ไม่สร้างภาระและขั้นตอนที่ไม่จำเป็น และไม่เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

มาตรา ๙ ในกรณีที่การอนุญาต การให้บริการ หรือภารกิจใดมีความเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงานของรัฐหรือเป็นภารกิจที่ใกล้เคียงหรือต่อเนื่องกัน ให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องนั้นกำหนดแนวทางการบริหารและปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดการปฏิบัติภารกิจแบบบูรณาการร่วมกัน และกำหนดหน่วยงานที่เป็นผู้รับผิดชอบหลัก โดยมุ่งให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐและความผาสุกของประชาชน

ในกรณีที่เกิดปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการตามวรรคหนึ่งจากหน่วยงานของรัฐหรือระเบียบข้อบังคับที่ออกโดยหน่วยงานของรัฐ ให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องทุกหน่วยต้องร่วมกันดำเนินการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคนั้น

ในกรณีที่จะต้องมีการดำเนินการตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ให้เป็นหน้าที่ของสำนักงาน ก.พ.ร. ที่จะจัดให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องหารือร่วมกัน ในกรณีที่ไม่สามารถบูรณาการหรือร่วมกันแก้ไขปัญหาอุปสรรคได้ ให้สำนักงาน ก.พ.ร. เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาวินิจฉัย และเมื่อคณะรัฐมนตรีมีมติเป็นประการใดแล้ว ให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องปฏิบัติให้เป็นไปตามนั้น และรายงานผลการดำเนินการต่อคณะรัฐมนตรีทราบโดยเร็ว

มาตรา ๑๐ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐได้รับการติดต่อสอบถาม ข้อเสนอแนะ หรือแสดงความคิดเห็นเป็นหนังสือจากประชาชน หรือจากหน่วยงานของรัฐด้วยกัน เกี่ยวกับงานบริการหรือการอนุญาตที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของหน่วยงานของรัฐนั้น ให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐนั้นที่จะต้องตอบคำถาม ให้ข้อมูล หรือแจ้งผลการดำเนินการให้บุคคลดังกล่าวทราบภายในสิบห้าวัน

มาตรา ๑๑ ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้ต้องมีการออกกฎเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข หรือรายละเอียดอื่นใดในการขอรับอนุญาตหรือขอรับบริการ หน่วยงานของรัฐซึ่งมีหน้าที่ออกกฎดังกล่าวต้องคำนึงถึงความสะดวกและรวดเร็วที่ประชาชนจะได้รับเป็นสำคัญ และสร้างภาระแก่ประชาชนน้อยที่สุด

กฎตามวรรคหนึ่ง ต้องไม่กำหนดให้ประชาชนแสดงหรือส่งมอบเอกสารต้นฉบับหรือสำเนาเอกสารใด ที่หน่วยงานของรัฐนั้นเป็นผู้ออก หรือมีเอกสารต้นฉบับหรือสำเนาเอกสารนั้นอยู่ในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐนั้นอยู่แล้ว และเอกสารที่เชื่อมโยงจากศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกลางตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล

ความในวรรคสองไม่ใช้บังคับแก่กรณีจำเป็นอันมีอาจหลีกเลี่ยงได้ ที่จะต้องให้ประชาชนนำเอกสารต้นฉบับหรือสำเนาเอกสารมาแสดงหรือส่งมอบในการยื่นคำขอตามกฎหมาย ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่กำหนดให้ต้องส่งมอบเอกสารมากกว่าหนึ่งชุด หากผู้ยื่นได้ส่งมอบเอกสารต้นฉบับหรือสำเนาเอกสารให้หนึ่งชุดแล้ว ให้เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่จะต้องเป็นผู้จัดทำสำเนาให้ครบถ้วนตามจำนวนที่ตนต้องการ

เมื่อมีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายรวมทั้งกฎตามกฎหมายใด ให้หน่วยงานของรัฐแก้ไขหรือปรับปรุงกฎหมายหรือกฎในความรับผิดชอบของตนทุกฉบับให้เป็นไปตามหลักการในมาตรานี้ด้วย

มาตรา ๑๒ ในกรณีที่มีกฎหมายหรือกฎใดออกใช้บังคับและมีผลให้ต้องเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์วิธีการ เจื่อนไข หรือรายละเอียดอื่นใดที่ปรากฏในคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๑๔ การเปลี่ยนแปลงเช่นนั้นมิให้ใช้บังคับแก่การยื่นคำขอที่ได้ยื่นไว้แล้วโดยชอบก่อนวันที่กฎหมายหรือกฎดังกล่าวมีผลใช้บังคับ เว้นแต่กฎหมายนั้นจะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น แต่สำหรับในกรณีกฎจะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นได้ก็แต่เฉพาะในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ยื่นคำขอ

ในกรณีที่กฎหมายว่าด้วยการอนุญาตใดมีการแก้ไขเพิ่มเติมหรือปรับปรุงในสาระสำคัญอันส่งผลให้การดำเนินการบางกรณีต้องมีการขออนุญาตตามกฎหมายดังกล่าวเพิ่มเติม ห้ามมิให้บังคับใช้กฎหมายดังกล่าวในทางที่เป็นผลร้ายหรือก่อภาระแก่ประชาชนจนกว่าจะมีการแก้ไขคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๑๔ ให้สอดคล้องกับการแก้ไขเพิ่มเติมหรือปรับปรุงกฎหมายนั้นและเผยแพร่ตามมาตรา ๓๔ แล้ว ทั้งนี้ เว้นแต่กฎหมายดังกล่าวจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่นโดยชัดแจ้ง

มาตรา ๑๓ เพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีศูนย์บริการร่วมเพื่อให้บริการแบบคำขอ รับคำขอ และชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับการขออนุญาต การอนุญาต และบริการต่าง ๆ ตามกฎหมายไว้ ณ ที่เดียวกันตามแนวทางที่คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการกำหนด

การให้บริการของศูนย์บริการร่วมตามวรรคหนึ่ง จะต้องให้บริการผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศด้วย

หมวด ๒

การยื่นคำขออนุญาตและการอนุญาต

มาตรา ๑๔ ในกรณีที่บทบัญญัติของกฎหมายกำหนดให้การกระทำใดจะต้องได้รับอนุญาต และการอนุญาตนั้นไม่จำเป็นต้องออกกฎใด ๆ ผู้อนุญาตจะต้องจัดทำคู่มือสำหรับประชาชนให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่กฎหมายนั้นมีผลใช้บังคับ

ในกรณีที่บทบัญญัติของกฎหมายกำหนดให้การกระทำใดจะต้องได้รับอนุญาตและการอนุญาตนั้น ต้องมีการออกกฎ ผู้อนุญาตจะต้องจัดทำคู่มือสำหรับประชาชนให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ กฎนั้นมีผลใช้บังคับ

ในกรณีที่ผู้อนุญาตเป็นผู้ปฏิบัติงานในราชการส่วนภูมิภาคหรือราชการส่วนท้องถิ่น ให้หน่วยงานของรัฐผู้รับผิดชอบกฎหมายว่าด้วยการนั้นในราชการส่วนกลางเป็นผู้จัดทำคู่มือสำหรับประชาชนเป็นคู่มือกลาง ฉบับเดียว

คู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรานี้อาจอย่างน้อยต้องประกอบด้วย หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการยื่นคำขอ ค่าธรรมเนียมหรือค่าบริการ ขั้นตอนและระยะเวลาในการพิจารณาอนุญาต รายการเอกสารหรือหลักฐานที่ผู้ขออนุญาตจะต้องยื่นมาพร้อมกับคำขอ แนวทางการใช้ดุลพินิจ โดยต้องกำหนดให้สามารถยื่นคำขอและเอกสารด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ ในการนี้ สำนักงาน ก.พ.ร. จะพิจารณากำหนดให้มีรายละเอียดเพิ่มเติมก็ได้

ให้สำนักงาน ก.พ.ร. มีหน้าที่ตรวจสอบคู่มือสำหรับประชาชนว่าสอดคล้องกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหรือไม่ ในกรณีที่เห็นว่าเรื่องใดเป็นภาระเกินสมควรกับประชาชน หรือปรากฏข้อเท็จจริงว่าหน่วยงานของรัฐผู้อนุญาตไม่อาจปฏิบัติตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในคู่มือสำหรับประชาชนได้ ให้สำนักงาน ก.พ.ร. แจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อปรับปรุงคู่มือสำหรับประชาชน หรือปฏิบัติให้ถูกต้องตรงตามที่กำหนดไว้ในคู่มือสำหรับประชาชน ทั้งนี้ ภายในระยะเวลาที่กำหนด ในกรณีที่หน่วยงานดังกล่าว ดำเนินการไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้รายงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาสั่งการต่อไป

เพื่อประโยชน์แก่การจัดทำคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา นี้ คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ จะพิจารณากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ให้หน่วยงานของรัฐผู้อนุญาตปฏิบัติในการพิจารณาอนุญาตเป็นการเพิ่มเติมก็ได้ โดยหน่วยงานของรัฐ

ผู้อนุญาตจะจัดทำคู่มือสำหรับประชาชนหรือปฏิบัติขัดหรือแย้งกับหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการกำหนดมิได้ ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ดังกล่าวจะต้องกำหนดกรอบระยะเวลาในการพิจารณาอนุญาตสำหรับกระบวนการแต่ละประเภทไว้ด้วย โดยหากหน่วยงานใดประสงค์จะกำหนดระยะเวลาในคู่มือสำหรับประชาชนเกินกรอบระยะเวลาดังกล่าว ให้หน่วยงานดังกล่าวเสนอคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเพื่อพิจารณาเห็นชอบกรอบระยะเวลาในการพิจารณาอนุญาตนั้น

มาตรา ๑๕ เมื่อมีการยื่นคำขอและเอกสารหรือหลักฐานประกอบการพิจารณาเป็นเอกสาร ให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบคำขอและรายการเอกสารหรือหลักฐานที่ยื่นพร้อมคำขอให้ถูกต้องครบถ้วนตามที่ระบุในคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๑๔ เมื่อตรวจสอบแล้วเห็นว่าถูกต้องครบถ้วนให้บันทึกความถูกต้องครบถ้วนนั้นไว้ท้ายคำขอ พร้อมทั้งแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบทันที แต่หากเห็นว่าคำขอไม่ถูกต้องหรือยังขาดเอกสารหรือหลักฐานใดให้แจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบทันที ถ้าเป็นกรณีที่สามารถแก้ไขหรือเพิ่มเติมได้ในขณะนั้น ให้แจ้งให้ผู้ยื่นคำขอดำเนินการแก้ไขหรือยื่นเอกสารหรือหลักฐานเพิ่มเติมให้ครบถ้วน ถ้าเป็นกรณีที่ไม่อาจดำเนินการได้ในขณะนั้น ให้บันทึกความบกพร่องและรายการเอกสารหรือหลักฐานที่ต้องยื่นเพิ่มเติม พร้อมทั้งกำหนดระยะเวลาที่ผู้ยื่นคำขอจะต้องดำเนินการแก้ไขหรือยื่นเพิ่มเติมไว้ในบันทึกดังกล่าวด้วย และให้เจ้าหน้าที่และผู้ยื่นคำขอลงนามไว้ในบันทึกนั้น

ให้เจ้าหน้าที่มอบสำเนาทันทีตามวรรคหนึ่งให้ผู้ยื่นคำขอไว้เป็นหลักฐานโดยทันที

ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอได้จัดทำคำขอถูกต้องและแนบเอกสารหรือหลักฐานครบถ้วนตามที่ระบุในคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๑๔ แล้ว หรือได้แก้ไขหรือยื่นเอกสารหรือหลักฐานเพิ่มเติมครบถ้วนตามที่เจ้าหน้าที่แนะนำหรือตามที่ปรากฏในบันทึกตามวรรคหนึ่งแล้ว เจ้าหน้าที่จะเรียกเอกสารหรือหลักฐานอื่นใดเพิ่มเติมอีกไม่ได้ และจะปฏิเสธการพิจารณาคำขอนั้นโดยอาศัยเหตุแห่งความไม่สมบูรณ์ของคำขอหรือความไม่ครบถ้วนของเอกสารหรือหลักฐานไม่ได้ เว้นแต่เป็นกรณีที่ความไม่สมบูรณ์หรือความไม่ครบถ้วนนั้นเกิดจากความประมาทเลินเล่อหรือทุจริตของเจ้าหน้าที่ และเป็นผลให้ไม่อาจอนุญาตได้ในกรณีนี้ให้ผู้อนุญาตสั่งการตามที่เห็นสมควร และให้ดำเนินการทางวินัยหรือดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องโดยไม่ชักช้า

ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอไม่แก้ไขเพิ่มเติมคำขอหรือไม่ส่งเอกสารหรือหลักฐานเพิ่มเติมตามที่เจ้าหน้าที่แจ้งให้ทราบหรือตามที่ปรากฏในบันทึกตามวรรคหนึ่ง ให้เจ้าหน้าที่คืนคำขอให้แก่ผู้ยื่นคำขอ พร้อมทั้งแจ้งเป็นหนังสือถึงเหตุแห่งการคืนคำขอให้ทราบด้วย

ผู้ยื่นคำขอจะอุทธรณ์คำสั่งคืนคำขอตามวรรคสี่ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง หรือจะยื่นคำขอใหม่ก็ได้ แต่ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้ต้องยื่นคำขอใดภายในระยะเวลาที่กำหนด ผู้ยื่นคำขอจะต้องยื่นคำขอนั้นใหม่ภายในระยะเวลาดังกล่าว

มาตรา ๑๖ เมื่อมีการยื่นคำขอและเอกสารหรือหลักฐานประกอบการพิจารณาโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบคำขอและรายการเอกสารหรือหลักฐานที่ยื่นพร้อมคำขอ ให้ถูกต้องครบถ้วนตามที่ระบุในคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๑๔ ให้แล้วเสร็จภายในวันทำการถัดไป เมื่อตรวจสอบแล้วเห็นว่าถูกต้องครบถ้วน ให้บันทึกความถูกต้องครบถ้วนนั้นไว้ท้ายคำขอ พร้อมทั้งแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบทันที แต่หากเห็นว่าคำขอไม่ถูกต้องหรือยังขาดเอกสารหรือหลักฐานใด ให้แจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบทันทีที่ตรวจสอบแล้วเสร็จ โดยให้บันทึกความบกพร่องและรายการเอกสารหรือหลักฐานที่จะต้องยื่นเพิ่มเติม พร้อมทั้งกำหนดระยะเวลาที่ผู้ยื่นคำขอจะต้องดำเนินการแก้ไข หรือยื่นเพิ่มเติมไว้ในบันทึกดังกล่าวด้วย และให้เจ้าหน้าที่ลงนามไว้ในบันทึกนั้น และแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบ

การยื่นคำขอและเอกสารหรือหลักฐานประกอบการพิจารณาโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ให้ถือว่าผู้อนุญาตได้รับตามวันและเวลาตามกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

ให้นำความในมาตรา ๑๕ วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า มาใช้บังคับแก่กรณีการยื่นคำขอ และเอกสารหรือหลักฐานประกอบการพิจารณาโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ด้วยโดยอนุโลม ทั้งนี้ การแจ้ง การเรียกเอกสารหรือหลักฐาน และการคืนคำขอในกรณีดังกล่าว ให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการ โดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์

มาตรา ๑๗ การอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการอนุญาตใดที่ไม่อาจดำเนินการตามมาตรา ๑๕ หรือมาตรา ๑๖ ได้ เนื่องจากมีเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก หรือด้วยเหตุจำเป็นอื่นใด จะออกเป็นกฎกระทรวงกำหนดให้การอนุญาตนั้นไม่ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๑๕ หรือมาตรา ๑๖ ก็ได้ แต่กฎกระทรวงดังกล่าวต้องระบุระยะเวลาในการดำเนินการให้ชัดเจนด้วย

มาตรา ๑๘ ผู้อนุญาตต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาที่ระบุไว้ในคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๑๔ และแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่พิจารณาแล้วเสร็จ

เมื่อครบกำหนดเวลาตามที่ระบุไว้ในคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๑๔ แล้ว หากผู้อนุญาตยังพิจารณาไม่แล้วเสร็จ ให้แจ้งผู้ยื่นคำขอทราบถึงเหตุแห่งความล่าช้าทุกสัปดาห์วัน จนกว่าจะพิจารณาแล้วเสร็จ พร้อมทั้งส่งสำเนาการแจ้งดังกล่าวให้สำนักงาน ก.พ.ร. ทราบทุกครั้ง เพื่อรวบรวมเสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ทั้งนี้ เว้นแต่กรณีที่ผู้อนุญาตพิจารณาไม่แล้วเสร็จ ตามกำหนดเวลาที่ระบุไว้ในคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๑๔ เนื่องจากเหตุสุดวิสัย ให้แจ้งผู้ยื่นคำขอ

ทราบถึงเหตุสุดวิสัยดังกล่าวเพียงหนึ่งครั้ง ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดเวลาตามที่ระบุไว้ในคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๑๔

ในกรณีที่คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเห็นว่าความล่าช้าตามวรรคสองนั้นเกินสมควรแก่เหตุ หรือมีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการของหน่วยงานของรัฐผู้อนุญาต ให้คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการรายงานต่อคณะรัฐมนตรีพร้อมทั้งเสนอแนะให้มีการพัฒนา หรือปรับปรุงหน่วยงานของรัฐหรือระบบการปฏิบัติราชการของหน่วยงานของรัฐนั้น

การแจ้งตามมาตรา นี้ให้ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ ในกรณีไม่แจ้งตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง หรือแจ้งเกินระยะเวลาที่กำหนดอันเป็นการล่าช้าเกินสมควร ให้ถือว่าผู้อนุญาตกระทำการหรือละเว้นกระทำการเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น เว้นแต่จะเป็นเพราะ มีเหตุสุดวิสัย

มาตรา ๑๙ ในกรณีที่กิจการหรือการดำเนินการใดไม่มีความเสี่ยงสูงที่จะก่อให้เกิดสาธารณภัย หรือก่ออันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนหรือสิ่งแวดล้อมในวงกว้าง จะตราพระราชกฤษฎีกา กำหนดให้ใช้ระบบอนุญาตโดยปริยายแก่กิจการหรือการดำเนินการนั้นสำหรับกรณีที่ผู้อนุญาตพิจารณา คำขออนุญาตไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดในคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๑๔ ก็ได้ ในพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวให้ระบุชื่อพระราชบัญญัติ ชื่อใบอนุญาต รวมตลอดทั้งหลักเกณฑ์ และวิธีดำเนินการของระบบอนุญาตโดยปริยายด้วย

เมื่อมีการตราพระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่งแล้ว หากผู้อนุญาตเห็นว่าอาจพิจารณาคำขออนุญาต ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวเรื่องใดไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดในคู่มือสำหรับประชาชน ตามมาตรา ๑๔ ผู้อนุญาตอาจแจ้งการขยายระยะเวลาการพิจารณาเรื่องนั้นต่อสำนักงาน ก.พ.ร. ผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ที่สำนักงาน ก.พ.ร. กำหนดได้หนึ่งครั้งไม่เกินสิบห้าวัน หรือไม่เกินระยะเวลา ที่กำหนดในคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๑๔ แล้วแต่ระยะเวลาใดจะสั้นกว่า แต่ต้องแจ้ง การขยายระยะเวลาก่อนพ้นกำหนดดังกล่าว

ให้ผู้อนุญาตแจ้งการขยายระยะเวลาตามวรรคสองให้ผู้ยื่นคำขอทราบพร้อมกับการแจ้งเหตุ แห่งความล่าช้าตามมาตรา ๑๘ ครั้งแรกด้วย

ในกรณีที่ผู้อนุญาตมิได้แจ้งการขยายระยะเวลาตามวรรคสอง หรือมีการแจ้งการขยายระยะเวลาแล้วแต่ผู้อนุญาตพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาที่ขยายดังกล่าว ให้ถือว่าผู้อนุญาตมีคำสั่ง อนุญาตตามคำขอ และให้แจ้งผู้ยื่นคำขอรวมทั้งสำนักงาน ก.พ.ร. ทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ถือว่ามิคำสั่ง

อนุญาตดังกล่าว ทั้งนี้ ให้ผู้ยื่นคำขอประกอบกิจการหรือดำเนินการตามที่ขอได้ทันทีตั้งแต่วันที่ถือว่าผู้อนุญาตมีคำสั่งอนุญาตโดยปริยายนั้น

มาตรา ๒๐ ในกรณีที่กฎหมายกำหนดอายุใบอนุญาตไว้ และกิจการหรือการดำเนินการที่ได้รับใบอนุญาตนั้นมีลักษณะเป็นกิจการหรือการดำเนินการที่เห็นได้ว่าผู้รับอนุญาตจะประกอบกิจการหรือดำเนินการนั้นต่อเนื่องกัน ผู้รับอนุญาตจะต้องอายุใบอนุญาตโดยการชำระค่าธรรมเนียมการต่ออายุใบอนุญาตภายในระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายนั้น ๆ แทนการยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตก็ได้ และเมื่อหน่วยงานของรัฐซึ่งมีอำนาจออกใบอนุญาตได้รับค่าธรรมเนียมดังกล่าวแล้ว ให้ออกหลักฐานการต่ออายุใบอนุญาตให้แก่ผู้รับอนุญาตโดยเร็ว โดยให้ถือว่าผู้รับอนุญาตได้รับการต่ออายุใบอนุญาตตามกฎหมายนั้น ๆ แล้วตั้งแต่วันที่ถัดจากวันที่ใบอนุญาตเดิมสิ้นอายุลง ทั้งนี้ โดยหน่วยงานของรัฐผู้อนุญาตยังคงมีหน้าที่ที่จะต้องตรวจสอบการประกอบกิจการหรือการดำเนินการที่ได้รับชำระค่าธรรมเนียมการต่ออายุใบอนุญาตดังกล่าว

การชำระค่าธรรมเนียมการต่ออายุใบอนุญาตแทนการยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

กิจการหรือการดำเนินการใดมีความเสี่ยงสูงที่จะก่อให้เกิดสาธารณภัยหรือก่ออันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนหรือสิ่งแวดล้อมในวงกว้าง หรือมีเหตุผลความจำเป็นพิเศษอื่นที่ไม่สมควรดำเนินการตามวรรคหนึ่ง จะออกกฎกระทรวงกำหนดกิจการหรือการดำเนินการนั้น ให้ไม่อยู่ภายใต้บังคับวรรคหนึ่งก็ได้ กฎกระทรวงดังกล่าวให้ระบุชื่อพระราชบัญญัติและชื่อใบอนุญาตที่ไม่อาจดำเนินการตามวรรคหนึ่งได้ และให้ระบุระยะเวลาในการพิจารณาต่ออายุใบอนุญาตไว้ให้ชัดเจนด้วย

กิจการหรือการดำเนินการตามกฎหมายใดมีการกำหนดอายุใบอนุญาตไว้ แต่ไม่มีการกำหนดให้ผู้รับอนุญาตต้องชำระค่าธรรมเนียมการต่ออายุใบอนุญาต เมื่อผู้รับอนุญาตยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตแล้ว ให้สามารถดำเนินการตามที่ได้รับอนุญาตต่อไปได้จนกว่าผู้อนุญาตจะมีคำสั่งไม่ต่ออายุใบอนุญาต และให้ถือว่าหลักฐานการยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตเป็นหลักฐานการต่ออายุใบอนุญาตไปพลางก่อน

ก่อนที่จะมีคำสั่งไม่ต่ออายุใบอนุญาตตามวรรคสี่ ผู้อนุญาตต้องตรวจสอบการประกอบกิจการหรือการดำเนินการก่อน หากพบข้อบกพร่อง ให้แจ้งผู้รับอนุญาตดำเนินการแก้ไขภายในระยะเวลาที่เหมาะสม ถ้าผู้รับอนุญาตไม่แก้ไขภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าว ผู้อนุญาตจึงจะมีอำนาจออกคำสั่งไม่ต่ออายุใบอนุญาต ทั้งนี้ ในการออกคำสั่งไม่ต่ออายุใบอนุญาต ผู้อนุญาตต้องระบุเหตุผลประกอบคำสั่งดังกล่าวด้วย

มิให้ใช้บังคับมาตรานี้แก่กิจการหรือการดำเนินการใดที่ต้องขออนุญาตเป็นรายครั้ง

มาตรา ๒๑ ในกรณีที่มีการประกอบกิจการหรือการดำเนินการของประชาชนในกิจการใด จำเป็นต้องได้รับการอนุญาตจากผู้อนุญาตหลายรายหรือหลายกระบวนงาน จะตราพระราชกฤษฎีกา กำหนดให้มีใบอนุญาตหลักและใบอนุญาตรองของกิจการนั้นก็ได้ ผู้ใดได้รับใบอนุญาตหลักของกิจการใด ให้ถือว่าผู้นั้นได้รับใบอนุญาตรองของกิจการนั้นตามกฎหมายว่าด้วยการอนุญาตนั้นด้วยแล้ว โดยไม่ต้อง ยื่นคำขออนุญาตใหม่อีก และให้ระบุงการได้รับอนุญาตสำหรับใบอนุญาตรองให้ชัดเจนไว้ในใบอนุญาตหลัก ดังกล่าวด้วย

ในพระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่ง ให้ระบุให้ชัดเจนถึงกิจการที่เป็นใบอนุญาตหลักและกิจการ ที่ถือว่าได้รับใบอนุญาตรอง รวมตลอดทั้งหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการอนุญาตสำหรับ ใบอนุญาตหลัก และการมีส่วนร่วมในการพิจารณาของผู้อนุญาตตามใบอนุญาตรอง การเรียกเก็บค่าธรรมเนียม และการนำส่งค่าธรรมเนียม

เมื่อมีการตราพระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ถือว่าหน่วยงานของรัฐผู้อนุญาต และกระทรวงเจ้าสังกัดของหน่วยงานของรัฐผู้อนุญาตนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินการในกิจการ ที่ต้องมีใบอนุญาตรองด้วย

ในมาตรานี้ “ใบอนุญาตหลัก” หมายความว่า ใบอนุญาตให้ประกอบกิจการหรือให้ดำเนินการ ในกิจการที่โดยทั่วไปแล้วจะมีการประกอบกิจการหรือดำเนินการที่เป็นใบอนุญาตรองด้วย และ “ใบอนุญาตรอง” หมายความว่า ใบอนุญาตให้ประกอบกิจการหรือให้ดำเนินการที่โดยทั่วไปแล้ว เป็นส่วนหนึ่งของการประกอบกิจการหรือการดำเนินการที่เป็นใบอนุญาตหลัก

มาตรา ๒๒ ในกรณีที่กฎหมายว่าด้วยการอนุญาตใดกำหนดอายุใบอนุญาตไว้ไม่น้อยกว่าห้าปี จะตราพระราชกฤษฎีกาขยายอายุใบอนุญาตสำหรับกฎหมายนั้นเป็นไม่น้อยกว่าห้าปีก็ได้

การตราพระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่งให้กระทำได้เมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นว่าอายุใบอนุญาต ที่กำหนดในกฎหมายนั้น ไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป หรือเป็นภาระแก่ประชาชนเกินสมควร ในพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวให้ระบุชื่อพระราชบัญญัติและชื่อใบอนุญาต อายุใบอนุญาตที่ขยายแล้ว ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าห้าปี และค่าธรรมเนียมที่ต้องชำระไว้ด้วย

มาตรา ๒๓ ก่อนตราพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๑๙ มาตรา ๒๑ หรือมาตรา ๒๒ ให้คณะรัฐมนตรีส่งร่างพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวให้สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาพิจารณาเป็นเวลา ไม่น้อยกว่าสามสิบวัน แต่ไม่เกินหกสิบวันในสมัยประชุมของรัฐสภา เมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้ว หากสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภามิได้มีมติทั้งข้าง ให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงตราพระราชกฤษฎีกา ดังกล่าวต่อไป

ให้เป็นหน้าที่ของสำนักงาน ก.พ.ร. ที่จะหารือกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการออกใบอนุญาต เพื่อเสนอคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการพิจารณาให้ความเห็นชอบ ก่อนเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรี เกี่ยวกับการดำเนินการตามมาตรา ๑๙ มาตรา ๒๑ หรือมาตรา ๒๒ ต่อไป

มาตรา ๒๔ ให้เป็นหน้าที่ของผู้อนุญาตที่จะต้องกำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางการตรวจสอบการประกอบกิจการหรือการดำเนินการของผู้รับอนุญาตให้เป็นไปตามที่กฎหมายว่าด้วยการอนุญาตกำหนด และให้เป็นหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่และผู้อนุญาตที่จะต้องตรวจสอบตามหลักเกณฑ์และแนวทางดังกล่าว

เมื่อมีผู้ได้รับความเดือดร้อนรำคาญ หรือเสียหายจากการประกอบกิจการหรือการดำเนินการของผู้รับอนุญาต ไม่ว่าจะความจะปรากฏต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เองหรือมีผู้ร้องเรียน ให้เป็นหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่จะดำเนินการตรวจสอบและสั่งการตามหน้าที่และอำนาจโดยเร็ว

หลักเกณฑ์และแนวทางตามวรรคหนึ่ง ให้เผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป

มาตรา ๒๕ ในกรณีที่ใบอนุญาตหรือหลักฐานการต่ออายุใบอนุญาตชำรุด สูญหาย หรือถูกทำลาย หากจำเป็นต้องมีการแจ้งความเพื่อเป็นหลักฐานในการขอออกใบแทนใบอนุญาต ให้แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการอนุญาตนั้น โดยไม่ต้องแจ้งความต่อเจ้าพนักงานตำรวจอีก

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับแก่กรณีที่ใบอนุญาตหรือหลักฐานการต่ออายุใบอนุญาตซึ่งออกให้หรืออยู่ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ด้วย

ให้เป็นหน้าที่ของสำนักงาน ก.พ.ร. ที่จะติดตามผลการปฏิบัติตามมาตรานี้ และรายงานคณะรัฐมนตรีในกรณีที่มีหน่วยงานของรัฐไม่ปฏิบัติตามมาตรานี้

หมวด ๓

การให้บริการ

มาตรา ๒๖ ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้หน่วยงานของรัฐใดมีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณา รับรอง เห็นชอบ ให้ความเห็น จ่ายเงิน ให้ได้รับสวัสดิการ รวมทั้งการดำเนินการหรือการให้บริการอื่นใด แก่ประชาชนให้นำความในมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง วรรคสอง วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า มาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖ มาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘ และมาตรา ๒๕ มาใช้บังคับแก่การพิจารณา รับรอง เห็นชอบ ให้ความเห็น จ่ายเงิน ให้ได้รับสวัสดิการ รวมทั้งการดำเนินการหรือการให้บริการของหน่วยงานของรัฐนั้นด้วยโดยอนุโลม โดยในกรณีที่บทบัญญัติมาตราดังกล่าวกำหนดให้เป็นหน้าที่หรืออำนาจของผู้อนุญาต ให้ถือว่าเป็นหน้าที่หรืออำนาจของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่

และอำนาจตามกฎหมาย หรือเจ้าหน้าที่ซึ่งหัวหน้าหน่วยงานของรัฐนั้นมอบหมาย ในการพิจารณา รับรอง เห็นชอบ ให้ความเห็น จ่ายเงิน ให้ได้รับสวัสดิการ และการดำเนินการหรือการให้บริการอื่นใด ดังกล่าว

หมวด ๔

การทบทวนและปรับปรุงการอนุญาตและการให้บริการ

มาตรา ๒๗ เมื่อมีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายว่าด้วยการอนุญาต ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการประเมินในประเด็นดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) ความเหมาะสมและความคุ้มค่าของการใช้ระบบอนุญาต เมื่อพิจารณาถึงภาระหน้าที่ที่ประชาชนต้องปฏิบัติ กับประโยชน์ที่สังคมพึงได้รับจากการใช้ระบบอนุญาตพร้อมทั้งระบุอุปสรรค หรือความเสี่ยงหากเปลี่ยนจากระบบการขออนุญาตเป็นการจดทะเบียนหรือการจดทะเบียน

(๒) ในกรณีที่กฎหมายว่าด้วยการอนุญาตกำหนดให้คณะกรรมการเป็นผู้มีอำนาจอนุญาต ให้ประเมินผลดีและผลเสียของการที่ยังคงระบบคณะกรรมการและการให้คณะกรรมการมีอำนาจอนุญาตไว้

การประเมินผลสัมฤทธิ์ในประเด็นตามวรรคหนึ่ง ให้หน่วยงานของรัฐที่ประเมินผลสัมฤทธิ์ ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการกำหนด โดยให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์โดยผู้ประเมินอิสระด้วย เว้นแต่เป็นกรณีที่คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการกำหนด ให้ประเมินผลสัมฤทธิ์ได้โดยไม่ต้องมีผู้ประเมินอิสระ ทั้งนี้ ให้หน่วยงานของรัฐแจ้งผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ไว้ในระบบกลางด้วย

ไม่ว่าจะมีการประเมินผลสัมฤทธิ์ตามวรรคหนึ่งหรือไม่ คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ จะแจ้งหน่วยงานของรัฐพิจารณาประเมินผลสัมฤทธิ์ในประเด็นตามวรรคหนึ่งเป็นการเฉพาะในเวลา ที่เห็นสมควรก็ได้ ทั้งนี้ ให้หน่วยงานของรัฐนั้นรายงานข้อเสนอแนะและผลการพิจารณาในประเด็นดังกล่าว พร้อมเหตุผลต่อคณะรัฐมนตรีผ่านคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ แล้วแต่กรณี ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง เพื่อพิจารณามีมติต่อไป

มาตรา ๒๘ เมื่อมีเหตุจำเป็นอันสมควรที่จะต้องปรับปรุงกระบวนการ ขั้นตอน และระยะเวลา ในการพิจารณาอนุญาตหรือให้บริการตามที่กำหนดในคู่มือสำหรับประชาชน เพื่อให้การให้บริการประชาชน มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ให้ผู้อนุญาตหรือหัวหน้าหน่วยงานของรัฐดำเนินการแก้ไขคู่มือสำหรับประชาชน ตามมาตรา ๑๔ โดยพลัน โดยต้องมีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องและประชาชน และให้นำสถิติ การแจ้งเหตุแห่งความล่าช้าตามมาตรา ๑๘ มาประกอบการพิจารณาด้วย

การรับฟังความคิดเห็นตามวรรคหนึ่ง อย่างน้อยให้ดำเนินการผ่านระบบกลางเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสามสิบวัน และจะใช้วิธีการอื่นเพิ่มเติมด้วยก็ได้

มาตรา ๒๙ ให้ผู้อนุญาตจัดให้มีการทบทวนคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๑๔ เป็นประจำตามรอบระยะเวลาที่คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการกำหนด แต่ไม่เกินสามปีนับแต่วันที่มีการทบทวนครั้งล่าสุด และให้เผยแพร่ผลการพิจารณาทบทวนดังกล่าวผ่านช่องทางที่สำนักงาน ก.พ.ร. ประกาศกำหนด

ให้นำความในมาตรา ๒๘ มาใช้บังคับแก่การดำเนินการตามวรรคหนึ่งด้วยโดยอนุโลม

หมวด ๕

ศูนย์รับคำขอกกลาง

มาตรา ๓๐ เพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ให้คณะรัฐมนตรีตามข้อเสนอแนะของสำนักงาน ก.พ.ร. จัดให้มีศูนย์รับคำขอกกลางขึ้นในหน่วยงานของรัฐตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด โดยดำเนินการผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการรับคำขอต่าง ๆ ตามกฎหมาย ทั้งนี้ คณะรัฐมนตรีจะมอบหมายให้เอกชนเป็นผู้ดำเนินการศูนย์ดังกล่าวก็ได้ โดยหน่วยงานของรัฐดังกล่าวเป็นผู้กำกับดูแล

การมอบหมายให้เอกชนเป็นผู้ดำเนินการศูนย์รับคำขอกกลางตามวรรคหนึ่ง จะกระทำได้อต่อเมื่อมีหลักประกันเพียงพอที่จะคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและความลับทางการค้าที่มีประสิทธิภาพ

มาตรา ๓๑ เมื่อมีศูนย์รับคำขอกกลางตามมาตรา ๓๐ แล้ว

(๑) ในกรณีที่กฎหมายหรือกฎที่ออกตามกฎหมายดังกล่าวกำหนดให้ต้องยื่นคำขอหรือส่งเอกสารหรือหลักฐาน หรือค่าธรรมเนียมหรือเงินอื่นใด ณ สถานที่ใด ถ้าได้มีการยื่นคำขอหรือส่งเอกสารหรือหลักฐาน หรือค่าธรรมเนียมหรือเงินอื่นใดไปยังศูนย์รับคำขอกกลางแล้ว ให้ถือว่าได้มีการยื่นคำขอ หรือส่งเอกสารหรือหลักฐาน หรือค่าธรรมเนียมหรือเงินอื่นใดโดยชอบตามกฎหมายนั้นแล้ว

(๒) บรรดาเงินค่าธรรมเนียมหรือเงินอื่นใดที่ศูนย์รับคำขอกกลางได้รับไว้ตาม (๑) ให้ศูนย์รับคำขอกกลางนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดินในนามของหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบ หรือส่งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้วแต่กรณี และแจ้งให้หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบทราบ

(๓) ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบมีสิทธิหักค่าใช้จ่ายจากเงินที่จะต้องนำส่งคลังให้ศูนย์รับคำขอกกลางหักเงินดังกล่าวแทนและส่งมอบเงินที่หักไว้ให้นั้นให้แก่หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบ

โดยให้ศูนย์รับคำขอกกลางมีสิทธิหักค่าใช้จ่ายของศูนย์รับคำขอกกลางตามอัตราที่จะได้ตกลงกับหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบ

(๔) ระยะเวลาตามมาตรา ๑๘ ให้นับแต่วันที่ศูนย์รับคำขอกกลางส่งเรื่องให้หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบ โดยศูนย์รับคำขอกกลางจะต้องส่งเรื่องให้หน่วยงานของรัฐดังกล่าวไม่ช้ากว่าหนึ่งวันทำการ และให้นำมาตรา ๑๘ วรรคสี่ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

(๕) ให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบที่จะต้องส่งคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๑๔ ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบันให้ศูนย์รับคำขอกกลาง และดำเนินการให้มีการฝึกอบรมหรือชี้แจงแก่เจ้าหน้าที่ของศูนย์รับคำขอกกลาง เพื่อให้เกิดความชำนาญในการปฏิบัติหน้าที่ด้วย

(๖) ให้เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของศูนย์รับคำขอกกลางที่จะต้องดำเนินการตามมาตรา ๑๖ และต้องรับผิดชอบในฐานะเช่นเดียวกับเจ้าหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๖

ให้ศูนย์รับคำขอกกลางจัดให้มีแบบคำขอกกลางที่สามารถใช้ในการยื่นคำขอผ่านศูนย์รับคำขอกกลางได้ในหลายประเภทกิจการและต่อหลายหน่วยงานของรัฐ โดยหากการอนุญาตหรือบริการใดจำเป็นต้องพิจารณาข้อมูลนอกเหนือจากข้อมูลที่ผู้ยื่นคำขอให้อื่นในแบบคำขอกกลาง ให้จัดทำเป็นแบบคำขอมแนกเฉพาะสำหรับการอนุญาตหรือบริการนั้น

ให้ถือว่าแบบคำขอกกลางและแบบคำขอมแนกตามวรรคสองเป็นแบบคำขอตามที่กฎหมายว่าด้วยการนั้นกำหนด

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังจะอนุญาตให้ศูนย์รับคำขอกกลางหักเงินค่าธรรมเนียมหรือเงินอื่นใดตาม (๒) เป็นรายจ่ายสำหรับพัฒนาการให้บริการของศูนย์รับคำขอกกลาง ไม่เกินร้อยละห้าสิบก็ได้

มาตรา ๓๒ ให้ศูนย์รับคำขอกกลางมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) รับคำขอและค่าธรรมเนียมหรือเงินอื่นใด รวมตลอดทั้งคำอุทธรณ์ ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

(๒) ให้ข้อมูล ชี้แจง และแนะนำผู้ยื่นคำขอหรือประชาชนให้ทราบถึงหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขออนุญาต ขอรับเงิน ขอรับสวัสดิการ หรือขอรับบริการ รวมตลอดทั้งความจำเป็นในการยื่นคำขออื่นใดที่จำเป็นต้องดำเนินการตามกฎหมาย ในการประกอบกิจการหรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด

(๓) ส่งคำขอ หรือคำอุทธรณ์ ที่ได้รับจากผู้ยื่นคำขอหรือผู้ยื่นคำอุทธรณ์พร้อมทั้งเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง และคอยติดตามเร่งรัดหน่วยงานของรัฐดังกล่าว

เพื่อดำเนินการให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนดตามพระราชบัญญัตินี้ และคู่มือสำหรับประชาชน ตามมาตรา ๑๔ หรือตามกฎหมายที่ให้สิทธิในการอุทธรณ์

เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติการตามมาตรา ๓๓ ให้เจ้าหน้าที่ของศูนย์รับคำขอกกลางมีฐานะ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการอนุญาต

มาตรา ๓๓ ให้สำนักงาน ก.พ.ร. มีหน้าที่และอำนาจในการกำกับดูแล ประสาน และขับเคลื่อน ให้หน่วยงานของรัฐพัฒนาการให้บริการประชาชนในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ในการให้บริการประชาชนในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์อย่างเต็มรูปแบบตลอดทั้งกระบวนการ และให้มีหน้าที่ และอำนาจดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) รวบรวมปัญหาและอุปสรรคจากการอนุญาตและการดำเนินการของศูนย์รับคำขอกกลาง เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการและรายงานต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาสั่งการ ให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมต่อไป

(๒) ในกรณี que เห็นว่าหลักเกณฑ์หรือวิธีการในการยื่นคำขอ มีรายละเอียดหรือกำหนด ให้ต้องส่งเอกสารที่ไม่จำเป็น หรือไม่เอื้อต่อการให้บริการประชาชนในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ หรือเป็นภาระเกินสมควรแก่ประชาชน ให้เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อสั่งการให้หน่วยงานของรัฐ ที่เกี่ยวข้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

(๓) เสนอแนะในการพัฒนาหรือปรับปรุงกระบวนการ ขั้นตอน ระยะเวลา เกี่ยวกับการอนุญาต การจ่ายเงิน การให้ได้รับสวัสดิการ หรือการให้บริการต่าง ๆ รวมถึงข้อเสนอในการออกกฎหมาย กฎ หรือกำหนดหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการอนุญาต การจ่ายเงิน การให้ได้รับสวัสดิการ หรือการให้บริการ เพื่อให้ประชาชนได้รับความสะดวกมากขึ้น

หมวด ๖

บทเปิดเตล็ด

มาตรา ๓๔ เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๑๔ รวมทั้ง หลักเกณฑ์และแนวทางตามมาตรา ๒๔ ได้โดยสะดวก ให้ผู้อนุญาตและหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ มีหน้าที่เผยแพร่คู่มือ หลักเกณฑ์และแนวทางดังกล่าวผ่านระบบสารสนเทศของหน่วยงานและปิดประกาศไว้ ณ สถานที่ที่กำหนดให้ยื่นคำขอ รวมทั้งเผยแพร่ผ่านช่องทางที่สำนักงาน ก.พ.ร. ประกาศกำหนด

มาตรา ๓๕ ในกรณีที่ผู้ใดมีความจำเป็นเร่งด่วน ประสงค์จะได้รับอนุญาตหรือบริการ ในระยะเวลารวดเร็วเป็นพิเศษกว่าระยะเวลาที่กำหนดไว้ในคู่มือสำหรับประชาชน จะยื่นคำขอเพื่อขอรับการอนุญาตหรือบริการเป็นพิเศษดังกล่าว โดยยินยอมเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นตามที่ผู้อนุญาตกำหนดก็ได้

การจัดให้มีช่องทางพิเศษแบบเร่งด่วนตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง ในกฎกระทรวงดังกล่าวให้ระบุค่าใช้จ่ายที่ผู้ยื่นคำขอจะต้องชำระ เพิ่มขึ้นด้วย

การจัดให้มีช่องทางพิเศษตามวรรคสอง ต้องไม่มีผลกระทบต่อการให้บริการประชาชนตามปกติ ที่ปรากฏอยู่ในคู่มือสำหรับประชาชนอยู่แล้ว

ค่าใช้จ่ายตามวรรคหนึ่งให้นำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน แต่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง จะอนุญาตให้หน่วยงานของรัฐหักเป็นรายจ่ายสำหรับพัฒนาการให้บริการแก่ประชาชนไม่เกินร้อยละห้าสิบก็ได้

ความในวรรคสี่ไม่ใช้บังคับแก่รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐอื่นที่มีกฎหมายกำหนดให้รายได้ของหน่วยงานตกเป็นของหน่วยงานนั้น

มาตรา ๓๖ เพื่อประโยชน์ในการให้บริการประชาชน หน่วยงานของรัฐอาจจัดให้แบบคำขอ ใบอนุญาต หลักฐานการต่ออายุใบอนุญาต ใบแทนใบอนุญาต หรือคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๑๔ เป็นภาษาอังกฤษหรือภาษาอื่น หรือมีภาษาอังกฤษหรือภาษาอื่นกำกับด้วย ตามที่เห็นสมควรหรือตามที่สำนักงาน ก.พ.ร. เสนอแนะก็ได้ ในกรณีเช่นนี้ การกรอกข้อความในเอกสารดังกล่าวจะกระทำ เป็นภาษาอังกฤษหรือภาษาอื่นดังกล่าวก็ได้ และมีให้นำมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการ ทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาใช้บังคับ

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๓๗ เมื่อพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแล้ว บทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีใด อ้างถึงบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาต ของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ ให้ถือว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีนั้น อ้างถึงบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ในบทมาตราที่มีนัยเดียวกัน

มาตรา ๓๘ คู่มือสำหรับประชาชนที่จัดทำขึ้นตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวก ในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ ให้ใช้บังคับได้ต่อไปจนกว่าจะมีคู่มือสำหรับประชาชน ตามพระราชบัญญัตินี้ในเรื่องเดียวกัน

ให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจตามมาตรา ๒๖ จัดทำคู่มือสำหรับประชาชน
ตามมาตรา ๑๔ ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๓๙ ให้พระราชกฤษฎีกาที่ออกตามความในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติ
การอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับ
หลักเกณฑ์และวิธีการชำระค่าธรรมเนียมการต่ออายุใบอนุญาตแทนการยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาต
ยังคงมีผลใช้บังคับได้ต่อไปจนกว่ากฎกระทรวงตามมาตรา ๒๐ วรรคสองจะใช้บังคับ

มาตรา ๔๐ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐได้มีการจัดให้มีช่องทางพิเศษแบบเร่งด่วนอยู่แล้ว
ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้สามารถดำเนินการดังกล่าวได้ต่อไปจนกว่ากฎกระทรวง
ตามมาตรา ๓๕ วรรคสองจะใช้บังคับ และเมื่อกฎกระทรวงดังกล่าวใช้บังคับแล้วให้ปฏิบัติตามข้อกำหนด
ในกฎกระทรวงและภายในระยะเวลาที่กฎกระทรวงกำหนด

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

อนุทิน ชาญวีรกูล

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ ให้ทันสมัย มีกำหนดเวลาดำเนินการในแต่ละขั้นตอนที่ชัดเจน ลดขั้นตอนการอนุญาตที่ไม่จำเป็น นำเทคโนโลยีมาใช้ในการอนุญาตและการให้บริการภาครัฐ และให้เจ้าหน้าที่ใช้ดุลพินิจในการอนุมัติ อนุญาต เพียงเท่าที่จำเป็น อันเป็นการลดภาระและต้นทุนของประชาชนซึ่งจะเป็นผลดีต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในภาพรวม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้